

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně: **GT Service s.r.o.** (dříve SAPE-CARS.CZ s.r.o.), se sídlem Dopravní 500/09, Praha 4, zastoupena Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Ledčická 649/15, Praha 8, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 27. 9. 2017, č. j. 52 A 75/2016 – 107,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 5. 2016, č. j. 36072/2016/ODSH/8. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Pardubic ze dne 17. 2. 2016, č. j. OSA/P-3047/15-D/85, jímž byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání správního deliktu podle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), za což jí byla dle § 125f odst. 3 a § 125c odst. 4 téhož zákona uložena pokuta ve výši 1 500 Kč a podle § 79 odst. 5 zákona č.

500/2004 Sb., správního řádu, jí byla uložena povinnost k náhradě nákladů řízení v paušální částce 1 000 Kč.

[2] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že řízení před krajským soudem je stíženo jinou vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), jelikož krajský soud dne 27. 9. 2017 věc projednal bez přítomnosti jejího zástupce, ač se tento z jednání řádně omluvil, důvodnost své omluvy doložil, a současně navrhl odročení jednání. Stěžovatelka proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Žalovaný se s napadeným rozsudkem krajského soudu zcela ztotožnil.

[4] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem, s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem, s. ř. s.), dospěl přitom k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[5] Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. platí, že předseda senátu krajského soudu rozhodujícího ve správním soudnictví nařídí jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli k přípravě alespoň deset pracovních dnů. Podle odst. 3 téhož ustanovení neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50 s. ř. s. Podle § 50 s. ř. s. může být jednání z důležitých důvodů odročeno; soud může odročit jednání též tehdy, jestliže to účastníci shodně navrhnou.

[6] Právo na projednání věci před soudem, čítaje v to i právo na osobní účast na jednání soudu a právo při tomto jednání tvrdit skutečnosti, navrhopat důkazy a předkládat právní argumenty, je jedním ze základních pilířů práva na spravedlivý proces. Jako takové je zakotveno na ústavní úrovni jak v právu vnitrostátním, tak v mezinárodních úmluvách o lidských právech (čl. 38 odst. 2 Listiny, čl. 6 odst. 1 Úmluvy, čl. 14 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech). Obsahem práva na projednání věci soudem v přítomnosti účastníka řízení se zabýval i Ústavní soud (byť ve vztahu k ustanovení občanského soudního řádu, stanovícimu však pro odročení jednání obdobné podmínky jako soudní řád správní), přičemž v první řadě zdůraznil *„obecně platný princip, podle něhož případné zásahy do základních práv nebo svobod a tedy i jejich omezení musí být interpretováno restriktivně a nikoliv extenzivně.“* Ústavní soud nicméně zároveň uvedl, že *„respektuje právo obecného soudu posoudit, zda žádost o odročení, podaná účastníkem řízení, je v konkrétním případě podložena důležitým důvodem“* ve smyslu citovaného ustanovení o s. ř. Jinými slovy, je zřejmé, že obecné soudy nejsou povinny akceptovat jakékoliv žádosti o odročení, neboť pak by v konkrétních případech mohlo ze strany některých účastníků řízení docházet k záměrným procesním obstrukcím“ (viz náleze ze dne 28. 8. 2002, sp. zn. I. ÚS 729/01; či obdobně např. náleze ze dne 3. 6. 2004, sp. zn. II. ÚS 102/03).

[7] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu dále plyne, že odeprít právo osobní účasti na jednání soudu lze jen výjimečně; jedním z takových důvodů by mohlo být, pokud účastník řízení či jeho zástupce svým chováním svoji neúčast způsobí, a to z

pokračování

důvodů, které nelze omluvit. V těchto intencích je nutno vykládat ustanovení § 50 s. ř. s. - jednání musí být odročeno vždy, když pro to existuje důležitý důvod, přičemž za důležitý důvod bude nutno považovat neúčast účastníka nebo jeho zástupce na jednání z omluvitelných důvodů (viz např. rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2005, č. j. 2 Afs 5/2005 - 96). Uvedený rozsudek však zároveň konstatuje, že soud při posuzování toho, zda je dán důležitý důvod k odročení jednání, by měl zvažovat také otázku, zda omluva není „úcelové povahy, vedená snahou prodlužovat soudní řízení“.

[8] Odkázat lze rovněž na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2009, sp. zn. 21 Cdo 2839/2008, podle něhož *„důležitost důvodu, pro který účastník řízení žádá o odročení jednání, soud posuzuje vždy s přihlédnutím ke všem okolnostem konkrétního případu. I když účastník řízení ve své žádosti uvádí důvod jinak způsobilý vést k závěru o odročení jednání (dalšího jednání), není soud vždy povinen takový důvod akceptovat, a to zejména tehdy, není-li využíván v souladu se smyslem a účelem ustanovení § 101 odst. 3 o. s. ř., ale k záměrným procesním obstrukcím, sledujícím především bezdůvodné protahování občanského soudního řízení a zvyšování nákladů s tím spojených; uvedený právní názor platí i ve vztahu k posouzení důvodnosti omluvy ve smyslu ustanovení § 153b odst. 1 o. s. ř.“*

[9] Lze tedy shrnout, že právo na osobní účast na jednání soudu je zásadním procesním právem, a že soud má v případě, že se účastník řízení z jednání omluví, povinnost důkladně posuzovat, zda je jeho omluva důvodná, či ne. V daném případě krajský soud odmítl odročit jednání s tím, že považoval žádost zástupce stěžovatelky za procesní obstrukci; přitom podrobně vysvětlil, z jakých důvodů k takovému závěru dospěl. Jak plyne z výše citované judikatury nejen zdejšího soudu, ale i Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, v takovém případě skutečně je možné shledat omluvu z jednání nedůvodnou.

[10] Zbývá tak posoudit, zda obстоjí závěr krajského soudu, že zástupcem stěžovatelky prezentovaná omluva z jednání nařízeného na den 27. 9. 2017, byla skutečně obstrukční povahy, a tedy nepředstavovala důležitý důvod pro odročení jednání ve smyslu § 50 s. ř. s.

[11] Ze spisu krajského soudu vyplývají následující, pro věc podstatné skutečnosti. Jelikož stěžovatelka v žalobě vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání, nařídil krajský soud jednání na den 29. 3. 2017 (viz č. l. 38 a 39 spisu). Toto jednání proběhlo za přítomnosti pověřeného pracovníka žalovaného a advokáta Mgr. Václava Voříška (dále též „zástupce stěžovatelky“), jemuž udělil původní zástupce stěžovatelky Mgr. Jaroslav Topol substituční plnou moc. Při jednání zástupce stěžovatelky uplatnil vůči předsedovi senátu JUDr. Janu Dvořákovi námitku podjatosti, která byla zčásti nadiktována do protokolu. Jednání bylo následně soudem odročeno na neurčito za účelem předložení námítky podjatosti k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu, a vzhledem k rozsahu této námítky bylo zástupci stěžovatelky uloženo, aby ji do 5 dnů předložil v písemné formě.

[12] Jelikož zástupce stěžovatelky písemnou námitku podjatosti v uvedené lhůtě nepředložil, vyzval jej krajský soud přípisem ze dne 18. 4. 2017, doručeným dne 20. 4. 2017 (viz č. l. 81 spisu), k dodatečnému splnění této povinnosti ve lhůtě jednoho týdne. Ani v této lhůtě však zástupce stěžovatelky uvedenou povinnost nesplnil. Krajský soud tedy ve

věci nařídil ústní jednání na den 27. 9. 2017 v 8.20 hodin, a to předvoláním doručeným zástupci stěžovatelky dne 24. 5. 2017 (viz doručka u č. l. 84 spisu).

[13] Teprve dne 25. 9. 2017 ve 22.21 hodin byla krajskému soudu doručena omluva zástupce stěžovatelky z jednání odůvodněná kolizí s jiným jednáním, nařízeným Městským soudem v Praze (dále jen „městský soud“) na tentýž den v 10:15 hodin (viz č. l. 86 - 89 spisu). V omluvě bylo uvedeno, že zástupce stěžovatelky se pokusil u městského soudu ústně vyjednat odročení jednání, avšak nepodařilo se mu to, a nepodařilo se mu ani obstarat si substituci pro jednání u krajského soudu. Jeho koncipientka je totiž v daném termínu na dovolené a nemá ani roční povinnou praxi k vystupování před správními soudy a žalobkyně (stěžovatelka) věci nerozumí a trvá na účasti svého zástupce na jednání. Zástupce stěžovatelky si je také vědom skutečnosti, že věc u městského soudu má být projednávána za účasti místopředsdkyně soudu, proto z důvodu pracovní vytíženosti správy soudu nebude jednání mařit. Navíc se v řízení u městského soudu jedná o vyjasnění pověsti Ing. M. J., které je důležité, jelikož JUDr. Jan Dvořák jej zpravidla označuje za zmocněnce uplatňujícího obstrukce ve správním řízení. K omluvě byla přiložena písemnost městského soudu ze dne 25. 9. 2017 adresovaná Mgr. Voříškovi, v níž jej městský soud vyzývá k předložení důkazu „*při jednání před odvolacím soudem dne 27. 9. 2017*“.

[14] Následně dne 27. 9. 2017 v 8.24 hodin (viz č. l. 90 spisu) byla krajskému soudu z datové schránky Mgr. Voříška doručena písemná námitka podjatosti vůči JUDr. Janu Dvořákovi.

[15] Z protokolu o jednání ze dne 27. 9. 2017 se pak podává, že krajský soud nevyhověl návrhu zástupce stěžovatelky na odročení jednání, jelikož jej považuje za obstrukční. Předvolání k jednání bylo totiž Mgr. Voříškovi doručeno již dne 24. 5. 2017, takže měl možnost zajistit si substituci jiným advokátem. Uvedený advokát je navíc tímto obstrukčním jednáním znám jak u krajského soudu, tak i u Nejvyššího správního soudu. Jeho způsob zastupování u krajského soudu hodnotil Nejvyšší správní soud ve vztahu k jeho některým projevům a procesním úkonům jako snahu o protahování řízení. Mgr. Voříšek navíc v omluvě nevysvětlil a neprokázal, z jakých konkrétních důvodů nebylo možné zastupování žalobkyně (stěžovatelky) vyřešit prostřednictvím substituce, případně jiným způsobem. Krajský soud tak vyšel z právního závěru Nejvyššího správního soudu obsaženého v usnesení ze dne 28. 3. 2017, č. j. Nao 122/2017 - 136, podle nějž se jedná o zneužití procesního práva, a v němž zdejší soud doporučil krajskému soudu zvážít analogickou aplikaci § 15b odst. 2 a 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Krajský soud proto přikročil k aplikaci uvedeného ustanovení, námitku podjatosti Nejvyššímu správnímu soudu nepředložil, a věc meritorně projednal.

[16] Ve světle popsaného průběhu řízení se Nejvyšší správní soud ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že omluva zástupce stěžovatelky z jednání nařízených krajským soudem skutečně svědčí o účelovosti jeho postupu a o snaze protahovat řízení.

[17] V první řadě je nutno k tomu uvést, že předvolání k jednání u krajského soudu bylo zástupci stěžovatelky doručeno více než čtyři měsíce před termínem jeho konání. Zástupce

pokračování

stěžovatelky tak měl dostatečný časový prostor k tomu, aby si na toto jednání v případě potřeby zajistil substituci, či své zastoupení vyřešil jiným způsobem.

[18] Co se týče údajně kolidujícího jednání nařízeného městským soudem, je nejprve vhodné připomenout, že zastupování klienta v rámci advokátní praxe není bez dalšího důvodem, který by soud byl povinen automaticky uznat jako náležitou omluvu. Jak například vyslovil Ústavní soud v nálezu ze dne 12. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 68/97, *„časová kolize zástupce mezi zastupováním u různých jednání (procesních úkonů) zpravidla není dostatečně závažným důvodem pro to, aby kterékoli již nařízené jednání (procesní úkon) bylo odročováno, neboť je na samotném zástupci, aby - bez újmy na procesním postavení a zájmech zastupovaného - nastalou kolizi podle své vůle a výběru řešil substitucí“* (obdobně např. usnesení ze dne 19. 11. 2002, sp. zn. II. ÚS 100/02, či ze dne 5. 1. 2012, sp. zn. III. ÚS 3736/11).

[19] Po zástupci stěžovatelky je navíc možné spravedlivě požadovat, aby omluvu založenou na zastupování jiného klienta řádně doložil, především aby prokázal, že skutečně zastupuje klienta v řízení, které ve své omluvě uvedl, a aby vysvětlil a prokázal, z jakých konkrétních důvodů nebylo možné zastupování klienta vyřešit prostřednictvím substituce, případně jiným způsobem (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 4. 2014, č. j. 8 As 107/2013 - 46). Těmto požadavkům však zástupce stěžovatelky nedostal. K omluvě sice přiložil dokument, ze kterého lze seznat, že se má v tentýž den účastnit jednání u městského soudu, nicméně se z něj nepodává, přesný čas, na který bylo jednání nařízeno. Nelze z něj tak dovodit, zda je čas daného jednání uváděný zástupcem stěžovatelky pravdivý a tedy zda je jeho tvrzení o kolizi uvedených jednání vůbec relevantní. Zástupce stěžovatelky nadto nikterak nedoložil ani své tvrzení, že se odročení jednání u městského soudu pokusil dojednat.

[20] Nejvyšší správní soud je dále toho názoru, že prosté sdělení zástupce stěžovatelky o tom, že nebylo možné udělit substituci jeho advokátní koncipientce, není dostačující. Jednak Mgr. Voříšek sám zastupoval stěžovatelku před krajským soudem na základě substituční plné moci udělené mu Mgr. Jaroslavem Topolem, tudíž se nabízí možnost zastoupení klientky tímto advokátem, a jednak má obecně možnost udělit substituci další osobě, či vyřešit zastoupení stěžovatelky jiným způsobem. Mgr. Voříšek však nikterak nevysvětlil ani neprokázal, z jakého důvodu tak neučinil.

[21] O tom, že se nebude moci na jednání u krajského soudu dostavit, se navíc zástupce stěžovatelky musel dozvědět nepochybně dříve, než necelé dva dny před jeho konáním, kdy se z něj omluvil. Obsahem dokumentu, který Mgr. Voříšek k omluvě z jednání u krajského soudu přiložil, a kterým měl osvědčit konání údajně kolidujícího jednání u městského soudu, totiž nebylo samotné předvolání k danému jednání. Jednalo se o výzvu městského soudu k předložení důkazu při jednání nařízeném na den 27. 9. 2017. Z toho je tedy patrné, že nařízení jednání u městského soudu muselo této výzvě předcházet. Také lze podotknout, že na jednání se bez omluvy nedostavila ani samotná stěžovatelka, resp. osoba oprávněna za ni jednat. Je přitom záležitostí účastníka řízení, aby zabezpečil obhajobu svých zájmů před soudem, a to svojí přítomností nebo za přítomnosti svého zástupce.

[22] Obstrukčnímu charakteru omluvy z jednání pak nasvědčuje také skutečnost, že první jednání ve věci bylo odročeno z toho důvodu, že bezprostředně po jeho zahájení Mgr. Voříšek uplatnil námitku podjatosti, kterou však v původně stanovené ani dodatečné lhůtě nedoplnil. Učinil tak až v den konání (dokonce několik minut po zahájení) dalšího nařízeného jednání, na které se navíc nedostavil.

[23] Pro úplnost je třeba dodat, že krajský soud nepochybil, pokud uplatněnou námitku podjatosti nepředložil k posouzení Nejvyššímu správnímu soudu. Postupoval totiž v souladu s usnesením ze dne 28. 3. 2017, č. j. Nao 122/2017 - 136, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že v případě uplatnění námitky podjatosti ze strany Mgr. Voříška, která vykazuje určité rysy (např. převzetí právního zastoupení na poslední chvíli před nařízeným jednáním nebo při jednání se znalostí obsazení soudu, uplatňování důvodů pro vyloučení zákonného soudce, o nichž již Nejvyšší správní soud rozhodl, že důvod pro vyloučení zákonného soudce nezakládají, apod.), „*bude namístež zvážit, zda se nejedná o případ zneužití procesního práva, s důsledky nepřihlédnutí k takovému úkonu se zachováním možnosti vznést důvody pro vyloučení zákonného soudce až v případné kasační stížnosti proti konečnému rozhodnutí (srov. analogicky § 15b odst. 2 a 3 občanského soudního řádu)*“. Krajský soud tuto okolnost posoudil, a zcela správně dospěl k závěru, že se v projednávané věci jedná o případ zneužití daného institutu, neboť o konkrétních argumentech, které Mgr. Voříšek v rámci námitky podjatosti uplatňoval, již v minulosti Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že nezakládají důvod pro vyloučení zákonného soudce (viz například krajským soudem citovaná usnesení zdejšího soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. Nao 118/2017 - 145 a č. j. Nao 119/2017 - 92).

[24] Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že v nyní projednávané věci krajský soud nepochybil, když věc projednal a rozhodl v nepřítomnosti zástupce stěžovatelky. Námitku stěžovatelky podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy považuje za nedůvodnou. Neshledal pak ani jiné vady řízení před krajským soudem, které by mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku.

[25] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud uzavírá, že napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích je zákonný. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[26] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaný správní orgán náhradu nákladů výslovně neuplatnil a Nejvyšší správní soud ze spisu neshledal, že by mu vznikly náklady překračující rámec jeho běžné administrativní činnosti. Soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 8. listopadu 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín

pokračování

předseda senátu